

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Základní škola Šumperk, Dr. E. Beneše 1

Dr. E. Beneše 1, 787 01 Šumperk

Identifikátor: 600 148 581

Zřizovatel: Obec Šumperk, náměstí Míru 1, 787 01 Šumperk

Školský úřad Šumperk, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk

Termín konání orientační inspekce: 21. - 25. únor 2000

Čj.	135 089/00-11030
Signatura	om5ct107

ZÁKLADNÍ INFORMACE O ŠKOLE

- Škola je zařazena do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení jako příspěvková organizace, má třicet šest tříd 1. - 9. ročníku.
- Ve školním roce 1998/1999 došlo k integraci školy se Základní školou Šumperk, 28. října 1 a tím bylo převzato její odloučené pracoviště na Komenského ulici, kde je umístěno osm tříd 1. stupně.
- Osm set dvacet dva žáků vyučuje čtyřicet čtyři učitelů.
- Ve škole je zřízeno sedm specializovaných tříd 2. - 8. ročníku s celkovým počtem 90 žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování (SVPUCH).
- Součástí školy je školní družina s pěti odděleními a školní jídelna.
- Ve školním roce 1999/2000 se vyučuje podle následujících vzdělávacích programů (VP):
 - Základní škola čj. 16847/96-2 ve třídách 1. - 3. a 6. - 8. ročníku,
 - Obecná škola čj. 12035/97-20 ve třídách 4. a 5. ročníku,
 - Upravené učební dokumenty čj. 18730/91-20 ve třídách 9. ročníku.
- Rada školy není zřízena.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Česká školní inspekce (ČŠI) sledovala kvalitu výuky v předmětech český jazyk, německý jazyk, matematika, fyzika, přírodověda, přírodopis a hudební výchova. Dále se zaměřila na úroveň výuky českého jazyka ve specializovaných třídách pro žáky s SVPUCH a úroveň péče o integrované žáky se zdravotním postižením (Žzp).

Hodnocení kvality vzdělávání vychází z hospitační činnosti, z vyhodnocení podkladových materiálů, z rozhovorů s vyučujícími a ze studia povinné a další vedené dokumentace.

Společná zjištění

Předložené rozvrhy hodin, třídní knihy a tematické plány učiva jednotlivých tříd a předmětů potvrzují soulad s učebními plány zvolených vzdělávacích programů a s požadavky osnov.

Při sestavování učebního plánu na vzdělávací cyklus v 6. - 9. ročníku podle VP Základní škola využil ředitel školy možnosti upravit učební plány předmětů českého jazyka a matematiky z minimálního počtu šestnácti hodin na devatenácti hodinovou dotaci a šest hodin fyziky posílil o jednu vyučovací hodinu. Učební plány českého jazyka a matematiky jsou ještě vhodně doplněny volitelnými a nepovinnými předměty cvičení z českého jazyka a cvičení z matematiky. S ohledem na počty žáků ve třídách 1. a 2. stupně je jedna hodina z týdenní časové dotace českého jazyka a matematiky vyučována formou děleného vyučování ve skupinách.

Plánování výuky sledovaných předmětů je na vynikající úrovni.

Český jazyk

1. stupeň

Hospitace byly provedeny v hodinách jazykového vyučování, slohu, čtení a literární výchovy i psaní. Vzdělávací cíle učitelé volili v návaznosti na předchozí učivo a na úroveň znalostí žáků.

Dělené vyučovací hodiny efektivně využili k důkladnému procvičení učiva.

Personálně je výuka sledovaných předmětů zajištěna učiteli s odpovídající kvalifikací a dvěma pracovníci s dlouholetou pedagogickou praxí, které mají středoškolské vzdělání v oboru vychovatelství. Tato skutečnost neměla negativní vliv na kvalitu vzdělávání. Na výchovně-vzdělávací práci byli učitelé výborně připraveni.

Prostorové podmínky tříd vyhovují počtu žáků. Vybavení učebními pomůckami i didaktickou technikou, které je postupně doplňováno a inovováno, zabezpečuje velmi dobré materiální podmínky výuky. Fond učebnic, který zatím plně neodpovídá příslušným vzdělávacím programům, pracovní sešity a tituly mimočítankové četby umožňují efektivní vzdělávací proces.

Učební prostředí vyhovuje z hlediska psychohygieny, je esteticky upravené a podnětné.

Při vyučování učitelé kladli přiměřené nároky na žáky, volili pracovní tempo odpovídající jejich individuálním schopnostem a uplatňovali účinné relaxační techniky. Ve dvou hodinách bylo zařazeno nadměrné množství didaktických her a pomůcek. S tímto spojené i časté organizační změny způsobovaly chaos a ztěžovaly žákům orientaci.

Struktura vyučovacích hodin, které byly většinou opakovací, odpovídala věku žáků a stanoveným výukovým cílům. Učitelé často zařazovali aktivizující didaktické metody s převahou účelné frontální formy. Volili také samostatnou i skupinovou práci žáků k důkladnému opakování a upevnování učiva, případně ke spolupráci při řešení zadaného úkolu. Vedli žáky ke zdůvodňování gramatických jevů a podporovali rozvoj čtenářských dovedností i souvislého vyjadřování tím, že jim poskytovali prostor ke sdělování vlastních poznatků, zkušeností a pocitů. Vhodně využívali mezipředmětových vztahů. Nové učivo interpretovali srozumitelně a věcně správně, jeho pochopení si ověřovali. Verbální i neverbální projev učitelů byl ve většině příkladný.

Učitelé účinně motivovali, pozitivně hodnotili a ve všech třídách 1. ročníku a třídě IV. C vedli žáky k sebehodnocení výkonů a chování.

Výuka probíhala v příznivé pracovní atmosféře ovlivněné partnerskými vztahy, ochotou a oboustranným zájmem. Žáci i v nižších třídách výborně spolupracovali ve skupinách a byli vzájemně ohleduplní při samostatné práci v prostoru tříd.

Kontrolou namátkově vybraných sešitů a kontrolních prověrek bylo zjištěno, že obsahují probrané učivo a rozsahem odpovídají příslušnému ročníku. V opravených písemnostech žáků zůstávaly přehlédnuté chyby. Žákovské knížky obsahují hodnocení všech složek českého jazyka v odpovídající četnosti.

Kvalita výuky v předmětu český jazyk na 1. stupni je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

2. stupeň

Kontrolní hospitace byly provedeny u všech učitelů českého jazyka ve třídách 6. - 9. ročníku v jazykovém vyučování, ve slohu i v literatuře.

Výukové cíle všech sledovaných vyučovacích hodin byly stanoveny v souladu s učebními osnovami a v návaznosti na probrané učivo.

Odborná způsobilost učitelů českého jazyka je plně využita, předmět český jazyk je vyučován se stoprocentní odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Výuka českého jazyka probíhá v kmenových učebnách jednotlivých tříd, z nichž jedna svým vybavením příruční knihovnou s jazykovými příručkami, soustředěním často používaných pomůcek i další vhodnou výzdobou plní částečně funkci odborné učebny. Zejména pro potřeby českého jazyka je využívána školní knihovna, jejíž fond se průběžně doplňuje o sady titulů doporučené četby a odbornou a metodickou literaturu. Ve škole jsou již zajištěny

ucelené učebnicové řady pro jazykové vyučování i literaturu, které plně odpovídají VP Základní škola.

Při tvorbě rozvrhu hodin vzhledem k zařazení předmětu český jazyk i v průběhu jednotlivých vyučovacích hodin byly respektovány psychohygienické i didaktické zásady.

Konkretizované cíle vyučovacích hodin, učители vyslovené pochvaly a uznání za splněné úkoly z předchozích hodin a uváděné známé příklady z literatury a ze života byly vhodnými a působivými motivačními faktory.

ČŠI hodnotí pozitivně účelnost a efektivitu použitých vyučovacích metod, které učitelé zvolili pro vytčené vzdělávací cíle. S výjimkou jedné hodiny byly organizační pokyny i probírané učivo žákům jasné, srozumitelné, zajímavě a přístupně formulované. Činnosti žáků se často měnily a přiměřeně střídaly písemné a ústní úkoly. Názornost výuky byla zajištěna při výkladu nového učiva i při opakování funkčním použitím různých učebních pomůcek. Žáci prokazovali schopnosti používat jazykové příručky. V závěru hodin byl ponechán prostor pro shrnutí učiva a opakované kontrolní otázky. Celkové hodnocení výkonů třídy i jednotlivých žáků nechybělo v žádné vyučovací hodině. Sebehodnocení žáků učitelé nevyužili.

Učitelům se dařilo během výuky rozvíjet potenciál jednotlivých žáků, a to především uplatňovaným formativním hodnocením jejich výkonů. Pochvalu a povzbuzení používali častěji u prospěchově slabších žáků a integrovaných Žzp. V kontrolovaných žakovských knížkách většinou výrazně převažuje hodnocení výsledků jazykového vyučování.

Způsoby interakce a komunikace učitelů i žáků příznivě ovlivňovaly vzájemné vztahy a přispívaly k atmosféře podporující spolupráci. Nevhodným chováním narušovali žáci výuku jen ojediněle.

Kontrolní slohové práce, jejichž témata a četnost v jednotlivých ročnících sjednotili učitelé na předmětové komisi českého jazyka, jsou opraveny s provedenou analýzou pravopisných a stylistických nedostatků. Písemné záznamy žáků v sešitech mají rozdílnou úroveň. Učitelé je průběžně kontrolují a opravují.

Úroveň plánování a přípravy na vyučování i stávajících podmínek personálních, materiálních a psychohygienických je vynikající. Výuka českého jazyka ve sledovaných hodinách tříd 6. - 9. ročníku je hodnocena jako příkladná.

Výuka ve třídách s integrovanými žáky

Ve smyslu Metodického pokynu čj. 16 138/98-24, k integraci dětí a žáků se speciálními potřebami do škol a školských zařízení, vykazuje škola ve školním roce 1999/2000 celkem čtyřicet čtyři integrovaných žáků (IŽ) s SVPUCH.

Kontrolou příslušné dokumentace bylo zjištěno, že jsou všechny odborné posudky vypracované pedagogicko-psychologickou poradnou nebo příslušným speciálně-pedagogickým centrem. Uvádějí druh a stupeň postižení a obsahují konkrétní doporučení pro práci s žákem.

Pro všechny integrované žáky vypracovali třídní učitelé individuální vzdělávací programy (IVP), které vycházejí ze závěrů a doporučení odborných pracovišť. V nich je určen způsob práce, zohledňování jejich výkonu, způsob klasifikace a údaje týkající se reedukační péče mimo vyučování. U několika žáků jsou úkoly rozepsány i pro další předměty (matematika, cizí jazyk, dějepis, zeměpis apod.). Úroveň zpracování je rozdílná, u většiny chybí podpis rodičů a záznam o jejich případném podílu na spolupráci s učiteli. IVP jsou vyhodnocovány na konci školního roku.

V průběhu hospitací byla zjištěna pravidelná práce s integrovanými žáky, zejména formou zvýšené pozornosti, ověřováním porozumění při zadávání samostatné práce, úpravou rozsahu

učiva a převážně motivujícím hodnocením. Žáci v hodinách běžně využívali vlastních přehledů tvarosloví, vyjmenovaných slov, okének, používali bzučáky, tvrdé a měkké kostky a další speciální pomůcky.

Kontrolou žákovských knížek a sešitů bylo zjištěno, že většina učitelů upravuje rozsah a formu písemných cvičení i domácích úkolů a zohledňuje žáky při klasifikaci. Na žádost rodičů jsou někteří žáci z českého jazyka hodnoceni slovně.

Pro reedukační péči v době mimo vyučování je zřízeno sedm skupin, které vedou speciální pedagogové a zkušení učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku českého jazyka. Většina z nich absolvovala kurz pro nápravu žáků s SVPUCH. Vyučující mají pro tyto žáky vypracovány speciální programy a ke své práci mají dostatek speciálních pomůcek.

Dokumentace o integrovaných žácích je vedena na velmi dobré úrovni, v oblasti speciální péče v době vyučování i v reedukační péči mimo vyučování postupuje škola systematicky a erudovaně.

Péči o integrované žáky s SVPUCH hodnotí ČŠI jako nadprůměrnou.

Výuka českého jazyka a individuální logopedická péče (ILP) ve specializovaných třídách

Rozhodnutí o zařazení žáků do specializovaných tříd obsahuje všechny náležitosti podle § 7 odst. 1 vyhlášky č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

Učitelé ve specializovaných třídách zpracovali vlastní vzdělávací program, který splňuje standardy stanovené VP Základní škola. Na 1. stupni probíhá výuka v blocích, což umožňuje přizpůsobení se dispozicím žáků. V programu jsou zahrnuty formy zvláštní péče, které jsou žákům poskytovány (snížený počet žáků ve třídě, způsob hodnocení, výběr učebnic, stanovení rozvrhu vyučování a podpora rodičů).

Personální podmínky z hlediska odborné způsobilosti jsou velmi dobré. Ve čtyřech třídách vyučují speciální pedagogové a v ostatních třídách učitelé s odbornou způsobilostí pro výuku českého jazyka. Někteří z nich absolvovali kurz pro nápravu poruch u žáků s SVPUCH.

Prostorové a materiální podmínky pro výuku jsou velmi dobré. Většina učeben je vybavena novým nábytkem a odpočinkovými kouty s koberci.

Žáci mají dostatek jazykových přehledů i pro domácí práci a další pomůcky pro zlepšení specifických poruch ve čtení a psaní. Učitelé je vhodně doplňují vlastními pomůckami a kopírovanými texty.

Psychohygienické podmínky ve vyučování byly všemi učiteli důsledně dodržovány.

Příprava na vyučování byla u všech učitelů pečlivě promyšlená. Organizace hodin se vyznačovala dobrou stavbou, byl kladen důraz na častější střídání vyučovacích metod a forem tak, aby byla udržena co největší pozornost žáků. Méně často docházelo k vnitřní diferenciaci podle znalosti žáků. Ve sledovaných hodinách převažoval frontální způsob výuky, vhodně bylo využíváno skupinové a samostatné práce. Učitelé respektovali zásadu názornosti, využívali mezipředmětové vztahy a další zdroje informací. Z hlediska stanoveného výukového cíle byly jednotlivé činnosti voleny účelně a efektivně.

Spolupráce mezi žáky a učiteli byla založena na vzájemné důvěře, v nižších ročnících projevovali žáci aktivitu, ve vyšších ročnících záleželo na motivačním působení učitelů. Dílčí nedostatky byly shledány v úvodní motivaci, průběžná motivace se projevovala v aktualizaci učiva.

Hodnocení výsledků práce žáků bylo převážně slovní a mělo motivační charakter. Kontrolou sešitů a žákovských knížek byla zjištěna rozmanitost hodnocení (známkou, slovně, počet chyb a počet splněných úkolů).

Z hlediska rozvoje komunikace se většina vyučujících při rozhovoru s žáky zaměřila na opravu nespisovných výrazů a nesprávných gramatických tvarů slov. Ve většině případů se spokojovali s jednoslovnými odpověďmi na kladené otázky.

Při výuce ve specializovaných třídách pro žáky s SVPUCH výrazně převažovala pozitivita.

Německý jazyk

Úroveň výuky v předmětu německý jazyk byla v průběhu orientační inspekce sledována u všech učitelů, kteří tento předmět vyučují ve třídách 4. - 9. ročníku.

Plnění učebních osnov a dodržení návaznosti výuky je zajištěno koordinovaně zpracovanými tematickými plány učiva i jednotně používaným učebnicovým souborem, který odpovídá VP Základní škola.

Padesát jedna vyučovacích hodin německého jazyka je rozdělena mezi šest učitelů. Z tohoto počtu je 71 % hodin vyučováno třemi učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Kvalifikace pro daný předmět jednoho z učitelů není využita v tomto školním roce optimálně.

Výuce německého jazyka slouží dvě odborné učebny s kvalitním vybavením potřebné didaktické techniky. Učebními pomůckami, materiály k reáliím německy mluvících zemí, časopisy, dalšími pomůckami, které si učitelé zhotovili sami aj. je v učebnách vytvořeno podnětné cizojazyčné prostředí. Část hodin je vyučována v kmenových učebnách.

Rovnoměrné a převážně optimální zařazení předmětu v rozvrhu hodin je z hlediska psychohygieny u většiny sledovaných tříd vyhovující. Pouze ve specializované třídě 4. ročníku vzhledem ke specifickým a věkovým potřebám a možností žáků hodnotí ČŠI zařazení předmětu ve dvou dnech na 5. vyučovací hodinu jako nevyhovující. V průběhu vyučování reagovali učitelé vhodným způsobem na únavu a pokles zájmu žáků změnami způsobu práce, případně zařazením relaxačního uvolnění. Žáci nebyli přetěžováni.

Struktura a cíle všech vyučovacích hodin byly přizpůsobeny věku a schopnostem žáků. Jasně konkretizované vyučovací cíle v úvodu hodin žáky současně motivovaly, ve vyšších třídách byly sdělovány německy. Organizace výuky, která byla prováděna většinou frontální formou, měla velmi dobrou úroveň. Negativem některých hodin bylo špatné časové rozvržení pro jednotlivé činnosti, které způsobilo nedokončení zadaných úkolů bez následného zhodnocení. K nejhodnotnějším pozitivům sledované výuky patřily vhodné aktivizující formy práce s využitím různých učebních pomůcek ve skupinovém vyučování a ve dvojicích, kterými byly vytvořeny potřebné podmínky pro interaktivní výuku s cílem rozvíjet především komunikativní dovednosti žáků. Při zadávání úkolů uplatňovali učitelé potřebné individuální přístupy k integrovaným a prospěchově slabším žákům.

Zařazením didaktických her a soutěží byli zejména žáci nižších ročníků s úspěchem průběžně motivováni. Citlivé a povzbuzující hodnocení výkonů žáků přispívalo k odstranění jejich nejistoty a posílení sebedůvěry.

Používané způsoby komunikace učitelů se žáky navozovaly příznivou atmosféru pro výuku, ojedinele méně podnětně vzhledem k nedostatečnému používání německých organizačních pokynů.

Celkovou kvalitu výuky německého jazyka ve sledovaných vyučovacích hodinách s přihlédnutím na vytvořené podmínky hodnotí ČŠI jako velmi dobrou.

Matematika a fyzika

Sledované předměty jsou na 2. stupni vyučovány učiteli s příslušnou pedagogickou

a odbornou způsobilostí, na 1. stupni je 9 % hodin matematiky vyučováno neodborně.

Výuka matematiky probíhá v kmenových učebnách, výuka fyziky v odborné pracovně, která je funkčně zařízena a umožňuje realizovat vzdělávací program. Úprava interiéru učeben má z hlediska bezpečnosti a estetičnosti dobrou úroveň. Pracovní prostředí pro žáky i učitele je svými vlastnostmi (osvětlení, teplota, čistota, výzdoba aj.) vhodné a motivující. Zařazení předmětů v rozvrhu hodin respektuje psychohygienické i didaktické zásady a je i dbáno na rovnoměrné využívání odborné učebny.

Vybavení učebními pomůckami pro výuku matematiky je dostatečné, učitelé je účelně využívali ve výuce a vhodně doplňovali pomůckami vlastnoručně vyrobenými. Nadstandardní je vybavení kabinetu fyziky učebními pomůckami pro demonstrační pokusy a pro laboratorní práce žáků. Didaktická technika je všem učitelům k dispozici a ve sledovaných hodinách byla neformálně použita.

Fond učebnic, pracovních sešitů a textů je dostatečně široký, obsahově odpovídající vzdělávacím programům jednotlivých ročníků. Ve škole je dostatek odborné, naučné a metodické literatury, její využití se projevilo v některých hodinách i při přípravě učitelů.

Promyšlená bezprostřední příprava učitelů na vyučování se projevila v organizaci a struktuře výuky sledovaných předmětů. Poznávací a hodnotové cíle odpovídaly věku žáků i jejich možnostem. Výběh a množství informací byly přiměřené náročnosti učiva. Výuka byla především zaměřena na vytvoření pevné soustavy poznatků a jejich aplikaci při řešení praktických úloh. Převážná část učitelů vedla žáky k osvojení dovednosti samostatně pracovat, řešit přiměřené problémy, formulovat jednoduché hypotézy a vyvozovat závěry. V hodinách fyziky docházelo k neustálé konfrontaci teoretických a empirických poznatků a jejich vzájemné kontrole. Sledování demonstračních experimentů v průběhu výkladu se prolínalo s poznáváním fyzikálních jevů, procesů a zákonitostí, s řešením problémů a úloh. Tím byla zabezpečena rovnováha mezi poznáváním racionálním a empirickým. Pozitivně je hodnocena skupinová práce a vnitřní diferenciaci, na 1. stupni zařazování prvků angažovaného učení formou soutěživých her a problémového vyučování i využití mezipředmětových vztahů. Učitelé se při výuce orientovali na osobnost žáka, na jeho předpoklady a možnosti, rozvoj logického myšlení, jeho postoje a motivy jednání. Obsahově byla výuka převážně zaměřena na ústní a písemné opakování učiva. Jen ojediněle se vyskytlo neefektivní využití času při delší práci s jednotlivými žáky u tabule. Ve čtyřech případech bylo užito metodicky nesprávných zápisů slovních úloh.

V průběhu výuky přihlíželi učitelé k psychickým a hygienickým aspektům vyučovacího procesu, a to častým střídáním přímého vedení a samostatné práce, volbou přiměřeného pracovního tempa a u mladších žáků častým zařazováním relaxačního uvolnění.

Hodnocení žáků bylo zaměřeno na podporu jejich kladného vztahu k výuce, k vlastnímu vzdělávání a na oceňování jejich pozitivních projevů. Učitelé užívali vstupních motivačních metod a v průběhu výuky pochval i klasifikace. Kontrolou žákovských knížek byla zjištěna optimální frekvence a četnost známek i jejich formativní charakter. Negativně se ve vnějším informačním systému projevila klasifikace vstupních písemných prověrek na začátku školního roku a čtvrtletních písemných prací ve vyšších ročnících (např. v 8. ročníku s klasifikací o průměru 3,45 byla úspěšnost jen 50 %). Výsledky učení byly učiteli průběžně vyhodnocovány, opakování a zkoušení mělo charakter zpětné vazby s návazností na probírané učivo. V závěru hodin bylo prováděno hodnocení výkonů třídy i jednotlivých žáků.

Ve všech sledovaných hodinách bylo žákům umožněno komunikovat s učiteli, vyjadřovat se a diskutovat o svých názorech. Komunikace byla založena na vzájemné důvěře, vyučující vytvářeli prostředí spolupráce, přiměřené tolerance a pozitivních vztahů. Celkové klima

a pracovní atmosféra v hodinách obou předmětů kladně ovlivňovaly výsledky učení.

Příprava výuky a úroveň personálních, materiálních i psychohygienických podmínek vztahujících se k výuce hodnotí ČŠI jako vynikající. Organizace, formy a metody práce, účinnost motivace, způsob hodnocení i úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky a pedagogy měly velmi dobrou úroveň.

Kvalita výuky matematiky a fyziky je hodnocena jako nadprůměrná.

Přírodovědné předměty - přírodopis a přírodověda

Personální podmínky výuky jsou vynikající. Oba předměty vyučují učitelé s předepsanou způsobilostí, což se projevilo v nadprůměrné kvalitě výuky.

Podnětné a estetické prostředí odborné učebny přírodopisu i kmenových učeben, ve kterých se vyučuje přírodověda, pozitivně ovlivnilo zájem žáků o probírané učivo. Učební pomůcky i didaktická technika umožňují plnit učební osnovy. Pro větší názornost učitelé využívali odbornou literaturu a přírodní materiály, některé pomůcky si sami zhotovili. Fond učebnic je dostačující a postupně je inovován podle zvoleného vzdělávacího programu. Výukové prostory vyhovují psychohygienickým zásadám.

Psychohygienické potřeby žáků v průběhu vyučování byly převážně respektovány (větrání, osvětlení, střídání činností aj.), na 2. stupni byly málo uplatňovány relaxační prvky.

Struktura sledovaných hodin i jejich organizace byly přizpůsobeny probíranému učivu, věku a schopnostem žáků. Učitelé sdělovali žákům vyučovací cíle a možnosti praktického použití získaných vědomostí a dovedností. Převážně využívali frontální didaktickou formu, při které uplatňovali různé metody směřující k splnění výukového cíle. Jen ojediněle byla pozorována vnitřní diferenciací podle schopností žáků. Vysokou efektivitu měly hodiny, kde metodou problémového učení při individuální a skupinové práci žáci sami vyvozovali nové učivo za pomoci učebnic, odborné literatury a učebních pomůcek. Učivo bylo interpretováno věcně správně a v souladu se současným stavem teorie a praxe.

Žáci byli motivováni vhodně volenými metodami, příklady z okolí školy a užitím vlastních znalostí a zkušeností. Otázky při zkoušení a opakování zaměřovali nejen na pamětné zvládnutí, ale i na pochopení vztahů a aplikaci učiva. Opakování navazovalo na nové učivo a mělo zpětnovazební charakter. Učitelé při řešení zadávaných úkolů poskytovali žákům individuální pomoc. V závěru hodin prováděli hodnocení výkonu žáků, ale neumožnili jim vlastní sebehodnocení.

Frekvence známek v žákovských knížkách odpovídá charakteru předmětu, převažují známky z písemného zkoušení. Laboratorní práce navazují na probrané učivo a záznamy z nich mají dobrou úroveň. Namátkově kontrolované sešity měly různou, převážně velmi dobrou obsahovou i formální úroveň.

Všichni učitelé vytvářeli příznivé pracovní prostředí a komunikace mezi nimi a žáky byla založena na vzájemné důvěře. Žáci projevovali zájem o výuku a aktivně se jí zúčastňovali. Nežádoucí projevy v chování byly pozorovány jen v jedné hodině, ve které začínající učitel s obtížemi zvládal nekázeň žáků.

Výuka v předmětech přírodopis a přírodověda měla výraznou převahu pozitiv a je hodnocena jako velmi dobrá.

Hudební výchova - 1. stupeň

Personální podmínky jsou totožné s podmínkami pro výuku českého jazyka na 1. stupni. Vyučování hudební výchovy probíhalo v běžných kmenových učebnách a jedna vyučovací

hodina v dobře vybavené odborné učebně. Nedostatkem odborné učebny jsou šikmé stoly (žákům padají pomůcky) a malý prostor pro pohyb. Učitelky používaly různé hudební nástroje klavír, keyboard, flétnu a kytaru, z didaktické techniky kazetový magnetofon a gramofon, který neposkytl poslech v žádoucí kvalitě. Žáci doprovázeli zpěv hrou na rytmické nástroje, které jsou zastoupeny v široké škále a v dostatečném množství. Ve vyučování měli žáci k dispozici učebnice, zpěvníky, namnožené notové a textové materiály.

Většina učitelek dbala na psychohygienické zásady a hlasovou hygienu. K pěveckým činnostem, které v hodinách převažovaly, všechny učitelky zařadily rytmická a dechová cvičení. V polovině motivačně provázaných hodin nechybělo ani procvičení intonace, artikulace, dynamiky a fonemického sluchu. Opakování známého písňového repertoáru učitelky zařazovaly v obměnách, při rytmickém doprovodu vedly žáky ke správné technice hry. Vhodný výběr vokálních a instrumentálních poslechové skladeb z lidové i umělé tvorby ovlivnil soustředění a zájem žáků. Jedna učitelka poskytla vhodně prostor rómské žákyni, která procítěně zazpívala v rodném jazyce a poté spolužákům v češtině sdělila stručný obsah. Učitelky vedly mladší žáky k pohybovému ztvárnění písní, starší žáky k pohybové improvizaci reprodukováných rytmických skladeb a ke kultivovanému pohybovému projevu. Naukové učivo zařazovaly v přiměřeném rozsahu. Žáci jeví o hudební činnosti zájem a všichni se aktivně zapojovali. Učitelkami byli motivováni a hodnoceni pozitivně.

Výuka předmětu hudební výchova na 1. stupni je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech je celkově hodnocena jako nadprůměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Dlouhodobá koncepce rozvoje školy je zpracována na období let 1999/2003. Podrobná analýza předpokládaného demografického vývoje, současných podmínek a postavení školy ve městě umožnila stanovit reálné záměry ve výchovně-vzdělávací oblasti, zajištění personálních a materiálních podmínek a zkvalitnění týmového řídicího systému. Koncepce byla projednána s pracovníky školy, v rodičovské radě a je podporována zřizovatelem i školským úřadem. Na koncepční záměry navazuje roční plán práce i ostatní plánování, které vytváří ucelený systém postihující všechny oblasti činnosti školy.

Časová dotace pro jednotlivé předměty i celkové týdenní počty hodin odpovídají ve všech třídách 1. a 2. stupně školy učebním plánům realizovaných vzdělávacích programů. Schválený učební plán je rozpracován s ohledem na podmínky školy a na základě zjištěných zájmů žáků a přání rodičů, zejména ve volbě výuky cizího jazyka (anglický jazyk a německý jazyk), osmi volitelných předmětů (34 skupin), sedmi nepovinných předmětů (13 skupin) a v nabídce deseti zájmových útvarů. Pro integrované zdravotně postižené žáky jsou vypracovány individuální vzdělávací programy. Učitelé specializovaných tříd zpracovali vzdělávací programy, které splňují standardy stanovené učebními osnovami. V rámci zvýšené péče o zdraví žáků a jejich ochrany před zneužíváním návykových látek škola realizuje „Minimální preventivní program“ a „Ozdravný program“.

Kvalita, rozsah a účelnost plánování jsou hodnoceny vzhledem k velikosti a podmínkám školy jako vynikající.

Organizování

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je stanovena rozvrhem hodin, organizačním řádem a řádem školy, které vymezují pravidla provozu, povinnosti žáků, vedoucích a ostatních pracovníků. Povinná dokumentace je zavedena a její úroveň je hodnocena jako velmi dobrá. Součástí dokumentů je i grafické organizační schéma s personálním obsazením jednotlivých úseků. Na jednotlivé pracovníky jsou delegovány kompetence, které jsou věcné a adresné. Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy. Vedení školy tvoří ředitel a jeho dvě zástupkyně, schází se pravidelně jednou týdně a operativně řeší odborné a pedagogické problémy. Pracovní porady se všemi pedagogickými pracovníky se konají nepravidelně podle potřeby, jejich četnost a obsah plně vyhovují k předávání informací, vyhodnocování kontrolní činnosti a ke zpětné vazbě. Pedagogická rada a metodické orgány jsou důležitým pomocníkem ředitele školy při zkvalitňování výchovně-vzdělávacího procesu.

Vnitřní informační systém je založen na tradičních metodách, jako jsou porady, nástěnky ve sborovnách a na chodbách, školní rozhlas, písemné pokyny a ústní jednání. Všichni pracovníci školy i žáci mají přístup k potřebným informacím. Vedení školy dbá na jejich včasné a úplné předávání. Důvěrné informace jsou zabezpečeny před zneužitím.

Rodiče žáků jsou o prospěchu, chování a závažných problémech svých dětí informováni prostřednictvím žákovských knížek, třídních schůzek a dnů otevřených dveří. V případě potřeby škola využívá písemnou formu, telefonický kontakt a osobní jednání. Přehled o organizaci školy v novém školním roce podává veřejnosti školní Zpravodaj 1999-2000.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999 poskytuje předepsané informace o škole a je zdrojem jejího sebehodnocení.

Žáci školy se prezentují na veřejnosti kulturními programy, divadelními představeními, akademií a sportovními akcemi, které slouží i k neformálnímu setkávání rodičů s učiteli.

Organizační uspořádání školy a její informační systémy jsou funkční, ČŠI je hodnotí jako vynikající.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy účelně používá ve vedení pracovníků nástroje operativního řízení, které vycházejí z plánovaných úkolů, navazují na výsledky prováděné kontroly a pružně reaguje na aktuální situace v životě školy.

Vedení školy vytváří pedagogickým pracovníkům podmínky a prostor pro uplatnění odbornosti, tvořivého přístupu a iniciativy ve výchovně-vzdělávacím procesu, ve vedení a organizování zájmových aktivit i různých soutěží žáků a při výzdobě školních prostor. Podporuje neformální týmovou práci učitelů v metodickém sdružení a v komisi odborných předmětů zadáváním konkrétních úkolů, např. přípravu vstupních a kontrolních testů pro vedení školy k použití ve vybraných ročnících, provedení úprav tematických plánů učiva aj.

V oblasti dalšího vzdělávání a odborného růstu pedagogických pracovníků je trvale podporováno jazykové vzdělávání učitelů a účast na vzdělávacích akcích. Učitelé mají také dostupnou a dostatečně širokou škálu odborné literatury a časopisů.

Péče o začínající učitele je promyšlená. Pozornost jim věnuje vedení školy a uvádějící učitelé s dlouhodobou praxí.

Systém pravidelného hodnocení pracovníků i jejich morálního a hmotného stimulování je zaveden. Kritéria pro stanovení pohyblivých složek platu jsou písemně zpracována a jsou všem pracovníkům známa. Výše těchto složek je objektivně diferencována.

Ze zápisů metodických orgánů, pracovních porad i ze zpracované výroční zprávy o činnosti

školy vyplývá, že je prováděno pravidelné dílčí i celkové sebehodnocení práce školy.

Vedení a motivování učitelů je efektivní. Má pozitivní dopad na kvalitu práce pedagogických pracovníků a je hodnoceno jako příkladné.

Kontrolní mechanismy

Zpracováním plánu kontrolní činnosti na školní rok 1999/2000 vytvořil ředitel školy základ systému vnitřní kontroly. Nedílnou součástí plánu, který přesně vymezuje jednotlivým členům vedení školy kompetence v kontrole výchovně-vzdělávací oblasti, je plán hospitační činnosti s časově určenými prioritními úkoly. V kalendářním uspořádání zahrnuje dále konkrétní cíle kontroly všech důležitých oblastí činnosti školy se stanovením termínu splnění a odpovědnosti. Výsledky provedených kontrol byly pravidelně vyhodnocovány na každotýdenních poradách vedení školy (tzv. kontrolní pátek). Zjištěné skutečnosti s negativními jevy se staly podnětem pro následnou kontrolní činnost. Plán kontrol je dle aktuální potřeby doplňován a upravován, není pouhým formálním a neměnným dokumentem. Provedené kontroly za uplynulé období školního roku byly dokladovány záznamy s vyhodnocením, např. kontrola dokumentace třídních učitelů, kontrola žákovských knížek s cílem sledovat frekvenci známek v jednotlivých předmětech a využívání pochval, kontrola dodržování vyučovacího času v nepovinných předmětech aj. Zjištěné závady byly s pracovníky následně projednány a dle závažnosti byla přijata nápravná opatření. Pozitivní i negativní zjištění byla předmětem jednání pracovních porad a jsou využívána k dalšímu zkvalitnění činnosti školy.

Na základě provedených přímých a nepřímých hospitací je plán hospitační činnosti rovněž pravidelně aktualizován, koordinován a vyhodnocován na poradách vedení. Záznamy z hospitací z hlediska posouzení kvality práce učitelů mají velmi dobrou úroveň. Obsahují hodnocení a závěry, v některých chyběla jen případná opatření. Se zobecněnými závěry z hospitací a hodnocením výsledků pedagogické práce byli pracovníci seznámeni na jednání pedagogické rady po prvním klasifikačním období tohoto školního roku.

Pro zjištění výsledků ve vzdělávání žáků používá vedení školy vlastní evaluační nástroje, jejichž obsah a rozsah je konzultován s příslušnými předmětovými komisemi. Pro potřebu porovnání výsledků vzdělávání žáků 9. ročníku má škola v tomto školním roce již zajištěny testy Kalibro z českého jazyka, matematiky, širšího humanitního základu a širšího přírodovědného základu.

System kontrolní činnosti je pružný a účinný, má vynikající úroveň. Vytvořením funkční zpětné vazby posilují kontrolní mechanismy celkovou úspěšnost řízení školy a významně přispívají k dalšímu zkvalitňování výchovně-vzdělávací práce.

Hodnocení kvality řízení

Ve všech sledovaných oblastech řízení školy byla zjištěna zcela mimořádná úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zahajovací výkaz k organizaci školy k 10. září 1999
- Část povinné dokumentace dle § 38a zákona č. 258/96 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon): Rozhodnutí Školského úřadu Šumperk o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 33/96-B-00 a Informační výpis ze sítě škol ze dne 1. 9. 1998, vybrané třídní knihy ze školního roku

1999/2000, vybrané třídní výkazy a katalogové listy, rozvrh hodin, řád školy, zápisy z jednání pedagogické rady, protokoly o konání komisionálních zkoušek, vybraná osobní dokumentace Žzp a vybraná personální dokumentace

- Učební plány jednotlivých tříd
- Učební osnovy a tematické plány učiva kontrolovaných předmětů
- Koncepce rozvoje školy na léta 1999 - 2003
- Individuální vzdělávací programy pro Žzp
- Vzdělávací program specializovaných tříd
- Plán práce na školní rok 1999/2000 s přílohami
- Ozdravný program pro školní rok 1999/2000
- Minimální preventivní program „Škola bez drog“
- Plány vybraných předmětových komisí, metodického sdružení a zápisy z jejich jednání
- Zápisy z pracovních porad
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/1999
- Přehled dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- Přehled pravidelného odběru odborných časopisů
- Kritéria pro stanovení osobních příplatků a zvláštních příplatků dle nařízení vlády č. 352/1997 Sb.
- Plán kontrolní a hospitační činnosti na školní rok 1999/2000
- Záznamy z hospitací členů vedení školy ve školním roce 1999/2000
- Záznamy o provedených kontrolách ze strany vedení školy
- Vlastní evaluační nástroje vedení školy
- Vybrané žákovské knížky, sešity, kontrolní práce z českého jazyka a matematiky, laboratorní práce z fyziky a přírodopisu

ZÁVĚR

- Kvalitní plánování a příprava na výuku byla pozitivně ovlivněna funkční činností metodických orgánů.
- V podmínkách pro výuku byla zjištěna výrazná převaha pozitiv.
- Organizace výuky a využití převážně progresivních metod a forem práce umožnily efektivní plnění poznávacích a hodnotových cílů.
- Účinnou motivací a pozitivním hodnocením bylo dosaženo zvýšené aktivity a zájmu žáků o výuku.
- Sebehodnocení žáků využívali učitelé ojedinele jen ve třídách 1. stupně.
- Učitelé ve výuce vytvářeli svým jednáním a citlivým individuálním přístupem k žákům příznivou a stimulující pracovní atmosféru.
- Plánování zahrnuje všechny oblasti činnosti školy, je systematické a účelné. Koncepční záměry jsou reálné. Schválené učební dokumenty jsou plněny, nabídka individuálních vzdělávacích aktivit je mimořádně kvalitní.
- Řízení školy je funkčně strukturováno, pružné a účinné, příkladně efektivní.

- Vedení školy podporuje a využívá iniciativu a tvořivost pedagogických pracovníků.
- Promyšlený systém a účinnost kontrolního mechanismu pozitivně ovlivňují kvalitu řízení i celkovou práci školy.

Česká školní inspekce hodnotí kvalitu vzdělávání ve sledovaných předmětech a úroveň řídicí práce vedení školy celkově jako nadprůměrnou.

Při orientační inspekci bylo zjištěno účelné využití finančních prostředků ze státního rozpočtu ve prospěch vzdělávání žáků.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Josef Konečný	Josef Konečný v. r.
Členové týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	Rudolfa Kukulová v. r.
	Mgr. Vítězslav Navrátil	Vítězslav Navrátil v. r.
	Mgr. Zonna Němcová	Zonna Němcová v. r.
	Mgr. Danuše Zálešáková	Danuše Zálešáková v. r.

V Šumperku dne 8. března 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. března 2000

Razítko

PaedDr. Vojtěch Vybíral

Vojtěch Vybíral v. r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Školský úřad Šumperk	2000-03-28	135 129/00-11030
Obec Šumperk	2000-03-28	135 128/00-11030

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacního protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly vzneseny